

Fleiri enn 2 milliónir mans voru til reiðar at verja heimlandið.

Endamálið var at gera ameríka-monnum tað so dyrt, at teir skuldu noyðast at ganga við til vápnahvildarsáttmála, sum skuldi vera betri enn treytaleys sjálvsuppgáva.

George C. Marshall herovast metti, at hetta síðsta stríðið kundi koma at kosta USA eina millión mannalív.

27. juli var Potsdam avgerð sam-eindu tjóða send Japan.

30. juli fingi amerikumennt at vita, at japanarar ikki vildu lúka krøvini.

Eina viku seinni fall bumban og Hiroshima var ikki meira til.

Kundi USA frammanundan havt latið Japan vita av bumbuni, kundi teir havt sprongt hana aðrastaðni uttan tann ógíluga manskaðan?

Hetta hevði verið umhugsað, men imóti hesi hugsan varð framført, at ikki vr vist, um bumban fór at virka, og at flogfarið, sum førði bumbuna, kundi verðið niðurskotið.

Hartil kom, at ivasamt var, hvussu stóran týðning ein soverðin sýning fór at hava.

Hugsast kundi, at japanska stjórnin kundi dylja hendingina fyri almenninginum, so sum teir gjørdi við ógíluga baksláttin í sjóslagnum við Midway.

Nakrar tímar aftaná bumbingina sendi japanska stjórnin visindamenn at kanna skaðan.

Frágreiðing teirra varð krógvað

Ein kjarnorkuspreiðing

burtur og kom ikki undan aftur kavi fyrr enn fleiri ár aftaná bardagalok.

10. august aftaná miðnætt var drúgv samráðing í bumbuskýli djúpt undir keisaraborgini í Tokyo. Hershøvdingar framførdu, at Japan skuldi krevja betri kor enn treytaleysa sjálvsuppgávu.

Aðrir ráðharrar vildu geva seg undir Potsdam-kravið, um teir

kundu hava keisaran verðandi.

Kl. 2 á nátt bað forsætisráðharri Kantaro Suzuki keisaran taka avgerðina.

Spakuliga, men týðiliga, segði Mikadoin frá sinum longsli eftir friði.

Bardagin var komin at enda.

Uttan bumbuna hevði verið fyri neyðini við innrás, ið hevði kostað

óteljandi amerikonsk og japansk mannalív.

Bumban avrikaði tað, hon var gjørd til. Hon endaði heimsbardagan.

Kelda: John Connor professari við »California State University«.

Karl Nolsøe

Tað var ikki neyð- ugt!

Harry S. Truman forseti visti, at hann næstan heilt vist kundi enda seinna heimsbardaga uttan at nýta bumbuna.

USA hevði fingið kuanleika til japansku koduna, og skjøl sum eru vorðin atkomiligt hesi seinastu 40 árini, visa, at forsetin hevði tveir aðrar møguleikar.

Alt Hiroshima er lagt í oyði av atombumbuni

Hin fyrsti var at gera japanarum greitt, at teir kundu geva seg yvir uttan at missa keisaran.

Hin var at biða eftir uppiløgu Sovjets í bardagan, so sum amerikanska njósaratænastan tilræddi, ti ta var tað sannlíkt, at stríðið fór at enda av sær sjálvum.

Men Hiroshima varð bumbað 6. august og Nagasaki triggjar dagar seinni.

Tann tilætlaði dagurin fyri russiska álopinum á Japan var 8. august.

Tað týðningarmesta var avgerð keisarans í juni-juli at byrja uppgávusamráðingar gjøgnum Moskva. Duldu dagbøkur Trumans, sum voru horvnar til 1978, nevna tað av njósaratænastuni uppfangaða boði: »fjarrit frá japanska keisaranum, ið biður um frið.«

Onnur skjøl visa, at Truman sjálvur fekk at vita av japansku friðarroyndunum gjøgnum sveitsiskar og portugisiskar boðsendingar triggjar mánaðir undan Hiroshima. Harumframt segði Truman við fleiri

embætismenn, at hann í prinsippinum einki hevði imoti, at japanarar varðveittu sin keisara.

Amerikanskir oddamenn voru vissir í, at um hann vildi: »kundi Midadoin steðga bardaganum við einum kongaligum orði.«

Men ta ið Truman fyrst hevði tikið avgerð sína, bað James F. Byrnes, forsetisráðharri, hann um ikki at lova keisaranum nakað, fyrr enn bumban hevði verðið nýtt.

Fleiri skjøl eru, sum visa, at for-

Framhald á síðu 12